

IV. ENGELSİZ ÜNİVERSİTELER ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Engelsiz Üniversiteler çalıştayının dördüncüsü 11-12 Mart 2010 tarihlerinde Ege Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya 89 üniversiteden, Yükseköğretim Kurulu, Başbakanlık Özürllüler İdaresi Başkanlığı'ndan ve sivil toplum kuruluşlarından olmak üzere toplam 284 kişi katılmıştır.

Katılımcı Üniversiteler

Adıyaman Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Ardahan Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Bartın Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Bilecik Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Bozok Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Doğu Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Dumlupınar Üniversitesi, Erzincan Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fatih Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziosman Paşa Üniversitesi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Gediz Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Hakkari Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Hitit Üniversitesi, Iğdır Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kadir Has Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi, Niğde Üniversitesi, Okan Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Piri Reis Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Ufuk Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Uşak Üniversitesi, Yalova Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.

Davetli Katılımcılar

Yükseköğretim Kurulu

Başbakanlık Özürllüler İdaresi Başkanlığı

Diğer Katılımcılar

ÇÖYDER

Raoul Wallengberg Ens.

Tire Dev. Hastanesi

Çalıştay süresince bilimsel programın uygulanması yanında ek etkinlikler de gerçekleştirilmiştir. Engelli öğrencilerimiz kendi el emekleri olan ürünleri sergilemişlerdir. Ayrıca Zirve Dağcılık ve Spor Kulübü engelli bireylerle ilgili yürütecekleri aktivitelerini tanıtmışlardır. Çalıştayın birinci günündeki bir kahve molasında Ege Üniversitesi Devlet Konservatuarında okuyan engelli öğrencilerin Türk Halk Müziği etkinliği gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya katılan konuklara akşam yemeği sunumundan sonra İzmir Orman Bölge Müdürlüğü TSM Korosu Konseri gerçekleştirilmiştir.

GENEL DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

1. Katılımcılar çalıştayın programı ve yürütülme koşulları konusunda olumlu görüşlerini bildirmişlerdir. Çalıştaya farklı üniversitelerden katılanlar birbirleriyle tanışma ve iletişim kurma olanağı bulmuştur.
2. Çalıştaya devam oldukça yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Konferansların, panellerin ve çalışma grubu forumlarının katılımcı olarak yürütülmesi herkesin fikrini rahatça ifade etmesine olanak sağlamıştır.
3. Çalıştayın iki günü boyunca tüm etkinliklerin video kaydı yapılması katılımcılara daha sonraki çalışmalarını açısından olumlu karşılanmıştır.
4. Çalıştayda, üniversitelerin birden fazla kişi ile temsil edilmesi üniversitelerdeki çalışmaların sürekliliği bakımından önemli görülmüştür. Katılımcılar arasında rektör yardımcılarının bulunması engelsiz birimlerinin gerekliliği ve kurulması bakımından önemlidir.
5. Çalıştay öncesinde Ordu Üniversitesi ve Gazikent Üniversitesi engelsiz birimlerinin olmaması nedeniyle, Erciyes Üniversitesi de görevlendirdikleri kişinin rahatsızlanması nedeniyle çalıştaya katılmayacaklarını bildirmişlerdir. YÖK Özürlü Öğrenci Komisyonu'nun çalıştay sonuç bildirgeleri ve ilgili yönetmeliği bu üniversitelere ulaştırarak bu birimlerin kurulma zorunluluğu hatırlatılmalıdır.
6. Çalıştayların her yıl farklı üniversitelerde ve farklı içeriklerle yürütülmesi benimsenmiştir.
7. Üniversitelerin engelsiz birimlerinden sorumlu kişilerin çalıştaya katılımı süreklilik açısından önem taşımaktadır. Üniversiteler bu konuya özen göstermelidir.
8. Çalıştay sonuç bildirgesi üniversite yönetimlerine mutlaka sunulmalıdır.

ETKİNLİKLERDEN ORTAYA ÇIKAN DEĞERLENDİRMELER VE ÖNERİLER

1. Engelsiz birimler her üniversitede kurulmalıdır. Halen birimlerini kurmayan üniversiteler için engelsiz üniversiteler çalıştayları bilgi ve deneyim paylaşımı bakımından önemli fırsatlar sunmaktadır.
2. Toplumsal dinamikler içinde engelliliğin “ötekilik” olarak algılandığının farkında olunmalı ve kurumların engellilik politikalarını belirlemede bu kavramdan ziyade “kaynaştırma ve birliktelik” kavramından zemin alan politikalar belirlenmesi gereklidir.
3. Üniversitelerde kurulan engelsiz birimleri kurumsal örgütlenme içinde tek başına çalışabilen birimler değildir. Birimlerin yapılandırılmasında ve işlevlerinin gerçekleştirilmesinde üniversitelerin öğrenci işleri, yapı işleri, yurt yönetimi, psikolojik rehberlik danışmanlık, güvenlik gibi diğer yapıları ile multidisipliner olarak çalışması gereklidir. Ancak multidisipliner çalışma ile engelliliğe bir bütün olarak bakılabilir ve yüksek öğretim içindeki gereksinimler karşılanabilir.
4. Tüm üniversiteler başta Özürlüler Kanunu ve ilgili YÖK yönetmeliği olmak üzere engelsiz birimlerinin kurulmasındaki yasal gereklileri bilmelidir. Birimlerin

üniversitelerdeki yapılanması için ilgili yönetmeliğe uymalıdır. Engellilik alanında bilgisi olan kişi-kişiler birim sorumlusu olarak atanmalıdır. Birim işlevlerinin takibi bakımından sorumlu (koordinatör dışında) tam zamanlı bir personel çalışmalıdır. Üniversitelerde kurulacak birimler Engelsiz Üniversite Birimleri olmalı, birimler üniversitede olan tüm engelli olan ve olmayan akademisyen, idari personel ve öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak üzere çalışmalıdır. Birimde çalışanların birimde çalışmak yanı sıra psikolojik danışma yapmaları doğru değildir, gerekli durumlarda ilgili birimlere yönlendirilmeli, üniversitelerin rehberlik ve danışmanlık merkezleri aktive edilerek, birimlerle işbirliği yapması sağlanmalıdır. Birim çalışmaları kayıt altına alınarak arşivlenmelidir.

5. Engelsiz birimlerin yapılanması ve işlevlerinin yerine getirilmesinde olmazsa olmaz bileşenlerden biri öğrencidir. Engelli öğrencilerin gereksinimlerini birime aktarması ve birimle birlikte çalışması esası göz ardı edilmemelidir.
6. Engelsiz birimleri aynı engel türüne sahip olsa bile öğrencilerin farklı gereksinimlerinin olacağını dikkate almalı ve çalışmalarını buna göre planlamalıdır.
7. Engelli öğrenciler platformu tarafından hazırlanan bildiride sözü edilen beş temel ilkenin (karar mekanizmalarına dahil edilme, ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik, izolasyonla mücadele ve entegrasyon, erişilebilirlik/ulaşılabilirlik ve engelsiz üniversite, bireysel farklılıklara saygı) üniversitelerin ve YÖK'ün yapacağı çalışmalarda göz önünde bulundurulması gereklidir.
8. Engellilikle ilgi modellerin bilinmesi günlük yaşamdaki konuşmaları ve tutumları değerlendirmede anahtar özellik göstermektedir. Üniversite yöneticilerinin ve birim koordinatörlerinin modeller bilgisine sahip olması hem engellilik politikasının planlanması hem de bu politikanın kurum içinde yürütülmesi için gereklidir.
9. Engelsiz birim koordinatörlerinin, engelli öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanmasında bir kriter olarak istenen Özürlülük Raporlarının hangi koşullarda hazırlandığı bilgisine sahip olmalıdır. Engelli bireylerin engel durumları ve oranlarının tespiti ve raporlanması ile ilgili farklı yönetmelikler tek ve standart uygulamalara döndürülmeli, hızlı, kolay, doğru ve denetlenebilir bir sistem geliştirilmelidir. Engellilik tespit ve raporlanması konusundaki sıkıntıların azaltılabilmesi için ilgili sağlık kurumları ile işbirliği artırılmalıdır. Engelli bireylerin raporlanması işinde alanda deneyimli uzmanların çalışması sağlanmalıdır.
10. YÖK bünyesinde kurulan Özürlü Öğrenci Komisyonu tüm üniversitelerde engelsiz birimlerinin kurulmasını ve çalışmalarını takip etmelidir.
11. Çalıştayların planlanmasında tüm üniversiteleri ilgilendiren başlıkların konuşulmasının yanı sıra üniversitelerin farklı deneyimlerinin paylaşılmasına uygun oturumlar düzenlenmelidir.

ÇALIŞTAY SONUCU

1. Çalıştayların her yıl farklı üniversitelerde ve farklı içerikte düzenlenmesi benimsemiştir. V. Engelsiz Üniversiteler Çalıştayı 2011 yılında Ankara Üniversitesi tarafından düzenlenecektir.
2. IV. Engelsiz Üniversiteler çalıştayının sonuç bildirgesi Engelsiz Ege Birimi web sitesine yerleştirilecek ve başta tüm katılımcı üniversite rektörlüklerine olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlara iletilecektir.